

OLE

DOOR

N. P. MADSEN.

DERDE DRUK.

OLE

DOOR

N. P. MADSEN.

SCHRIJVER VAN: *De dochter van den strandvoogd,*
De pastorie van Grauwbeek, enz.

DERDE DRUK

DEN HAAG
J. N. VOORHOEVE.

— O L E. —

Heel dicht bij de zee, beschut door de laatste duinenrij, stond een kleine houten hut verscholen, waarvan de muren met leem bestreken waren, terwijl het dak bestond uit ruw geschaafde balken.

In dat hutje woonde Ole; op die plek had hij het levenslicht aanschouwd, en daar zou hij zonder twijfel ook eenmaal de oogen voor altijd sluiten. Op eenige meters afstand van Ole's hut verhief zich, in den vorm van een puntige wig, een buitengewoon hooge duin, die van verre zichtbaar was. Op den top daarvan vertoonde zich dikwijls een zwarte stip; die stip was Ole.

Boven op die hooge duin stond sinds onheugelijke tijden een bank, en daarop zat Ole uren achtereen en tuurde naar de zee. Vooral wanneer de barometer zeer laag stond en opeengestapelde wolken storm voorspelden, kon men er zeker van zijn, daar in de hoogte de zwarte stip te vinden.

In zijn jeugd was Ole zeeman geweest, en er waren maar weinig zeeën in de wereld, die Ole niet bevaren had. Toen Ole eindelijk, dat zwervend leven moe, teruggekomen was naar zijn land, had hij het hutje van zijn ouders in bezit genomen en was hij visscher geworden.

Ole was nu 72 jaar, maar hij zag er ouder uit, omdat zijn vermoeiend zeemansleven diepe rimpels in zijn verbrand gelaat gegroefd had. Zijn doordringende grijze oogen

keken scherp uit van onder zijn lange, witte wenkbrauwen, die als twee groote bogen zijn oogleden omlijstten.

Ole werd algemeen gehouden voor iemand, die nooit vrees gekend had, en op deze benaming scheen hij recht te hebben. Geen menschelijk wezen had althans ooit de minste vrees bij hem kunnen waarnemen; hoewel Ole dikwijls te midden van de grootste gevaren gezien was, vooral in den tijd, toen hij nog met de reddingsboot uitvoer. Drie reddingsmedailles, die men bij bijzondere gelegenheden op zijn borst kon zien schitteren, getuigden op welsprekende wijze van de onverschrokkenheid en de dapperheid van Ole. Men wist ook van Ole, dat hij zich gedurende zijn zeemansleven menigmaal in een hoogst gevaarlijken toestand bevonden had. Eenmaal had hij na een schipbreuk acht dagen en acht nachten lang in een kleine kano in volle zee rondgezworven. Op een anderen keer had een stormwind zijn schip op een eiland in den Stillen Oceaan geworpen, waar het weinig gescheeld had, of Ole was door de wilden opgegeten. Hij vertelde gaarne van zijn avonturen, elken keer als iemand die wenschte te hooren — zelfs nog vaker. Als men hem dan, als vanzelf, vroeg: „Maar zeg eens, Ole, was je toen niet bang? Toch wel een klein beetje, dunkt me?” trok even een verachtelijk lachje over zijn bruin verbrand gelaat, en op een toon van overwicht zei hij: „Bang? Geen sprake van. Daar zou nog wat anders voor noodig zijn!”

Op deze manier zorgde Ole er zelf voor, dat zijn roem gehandhaafd bleef; zelfs bracht hij de overmoedige jeugd er toe, zijn moed op de proef te stellen.

Toen Ole op zekeren avond naar het dorp terugkeerde, plaatste zich op eenmaal een geheel witte menschelijke gedaante tegenover hem, midden in de eenzame duinen. Maar Ole week niet terug; met de grootste kalmte liep hij recht op de verschijning toe en sprak hij op een toon van verachting: „Zeg eens, jij met je witte jasje, je bent aan 't verkeerde adres.”

Een volgenden keer vertoonde een der jongens zich als een zwarte gedaante, den duivel voorstellend, maar hiermee hadden zij evenmin succes. Ole vreesde voor wit noch zwart, voor dood noch duivel! „Ik zou wel eens willen zien, wie Ole, den visscher, vrees kon aanjagen!” zei hij soms.

En Ole zou het te zien krijgen!

Op zekeren dag hoorde Ole toch van iets, dat hem met groote vrees vervulde, en voor geen geld ter wereld zou Ole met dat vreeselijke in aanraking gekomen zijn, ofschoon dat iets niets afschrikwekkends had en Ole's gezondheid noch zijn leven er door bedreigd werden.

Ole was bevreesd voor iemand, nog wel zeer klein en tenger van gestalte!

Sinds korten tijd was namelijk in het dorp een nieuwe predikant gekomen. Het spreekt vanzelf, dat bij diens intrede de kerk overvol was; wie een voet verzetten kon, was er op gesteld, de plechtigheid bij te wonen. Vandaar dat Ole er ook was, en van dien dag dateerde zijn vrees voor dezen man.

En toch was deze volstrekt niet in de gedaante van den duivel voor zijn gehoor opgetreden. De geheele preek was een zeer eenvoudig getuigenis van den gekruisigden Jezus, den Redder en Zaligmaker van zondaren. Maar nochtans had Ole van dat oogenblik af een gevoel van angst, waarvan hij zichzelf geen verklaring kon geven. Het kwam hem voor, dat deze man wel eens zijn ergste vijand worden kon.

Later hoorde Ole van een buurvrouw, die het ook weer wist van een andere vrouw in het dorp, dat de nieuwe predikant de ergerlijke gewoonte had, iedereen toe te spreken en te trachten hem van zijn vaderlijk geloof af te brengen, en aan allen met wie hij in gesprek kwam te vragen, hoe het met hun innerlijken mensch gesteld was. Dit deed Ole's angst nog toenemen.

Niet, dat Ole bang was, zijn geloof te zullen verliezen! O, neen, niemand zou hem dat ontnemen! Al mocht zijn geloof dan niet op kunnen tegen dat van den dominee, aan zijn geloof mankeerde niets. En het was goed genoeg voor hem, meende Ole. Hij bezat in elk geval het orthodoxe geloof, daar was Ole zeker van, omdat zijn geloof rechtsstreeks ontleend was aan den catechismus. Zijn geloof had immers reeds drie predikanten overleefd, dan zou het ook wel den schok kunnen doorstaan, dien een vierde predikant het aanbracht. En wat zijn innerlijken mensch betrof, meende Ole, dat hij volkomen gerust kon zijn; alles was in orde, dat hadden zelfs de vorige dominees gezegd. Maar hoe dit ook zij — in weerwil van zooveel gronden — diep in

Ole's hart was voortdurend dit angstgevoel aanwezig. Geen middel hielp om dien angst weg te krijgen. En Ole wilde niet, dat iemand er iets van vermoedde. De menschen zouden alleen mogen weten, dat hij het op den dominee gemunt had, en dat Ole dezen niet uitstaan kon.

Op zekeren dag, toen Ole met eenige visschers op het strand stond te praten, vroeg een hunner aan Ole, of de nieuwe predikant hem beviel.

„Of hij mij bevalt,” antwoordde Ole en drukte zijn voet in het zand, „zeg me eens of jullie iemand zoudt kunnen verdragen, die er op staat je je geloof te ontnemen en je binnenste wezen te doorgronden? Niet? Welnu, dan behoeft ge mij ook niet naar mijn meening te vragen. Neen, ik kan dat rechts en links bespieden niet uitstaan. Dat is hier nooit de gewoonte geweest. Wat gaat hem mijn geloof aan? Laat hij preeken en zijn verdere werkzaamheden waarnemen, maar andere menschen met rust laten!”

„Dat moest je hem eens gaan zeggen,” merkte de visscher op, terwijl hij Ole een spottenden blik toewierp,

„Ik zou naar den dominee toegaan? Daar komt niets van in. Ik heb niets bij hem te doen.”

„Je bent toch niet bang voor hem, Ole?”

„Bang? Ik zal je eens wat zeggen: Wees er van verzekerd, Jorgen, dat het lang duren zal voor je den dag ziet aanbreken, waarop Ole de visscher bang is! En als je maar wacht, tot ik den dominee op mijn weg ontmoet, dan zal ik hem zijn eigen woorden voorhouden zonder zijn persoon te ontzien!”

Bij het hooren van deze vermetele taal zou men verwacht hebben, dat er spoedig een ontmoeting tusschen deze twee zou plaats hebben, maar de eene maand na de andere ging voorbij, zonder dat er iets van gebeurde. Ole had den predikant nog geen enkele maal ontmoet.

Dat wil niet zeggen, dat Ole den dominee niet had kunnen ontmoeten. Integendeel, dikwijls kwamen zij zóó dicht in elkaars nabijheid, dat het scheen, dat zij gedwongen zouden zijn elkaar aan te spreken. Dat de ontmoeting nooit plaats vond, lag alleen aan Ole, die zich bij die gelegenheden geheel anders gedroeg dan men pleegt te doen in zulk een geval.

De zaak was, dat Ole den predikant niet wilde ontmoeten.

En om hem te ontwijken, legde Ole een buitengewone slimheid aan den dag en een merkwaardige tegenwoordigheid van geest. Schuilhoekjes, die men niet verwacht zou hebben, schenen er altijd op te duiken, waar en wanneer hij ze noodig had. Zoodra hij bemerkte, dat de predikant zijn kant uit kwam, verdween Ole zonder een spoor achter te laten. Men zou hebben kunnen gelooven, dat opzettelijk met het doel Ole een schuilplaats te verleenen, hier een deur en ginds een afdak was aangebracht!

Op zekeren dag echter kwamen de predikant en Ole toch met elkaar in aanraking. En wel onder zülke omstandigheden, dat alle kans om een ontmoeting te ontwijken was uitgesloten. Ole kwam namelijk den dominee tegen op het smalle pad, dat langs den muur van het kerkhof loopt. Zonder twijfel had Ole zijn pas kunnen versnellen en het hek van het kerkhof binnengaan, zonder dat hij een woord behoefde te zeggen, en voordat de ontmoeting plaats vond; maar na een seconde nadenken liet Ole dit plan varen. Zoo de dominee toevallig eens ook op de gedachte kwam, het kerkhof op te gaan! Was het kerkhof niet de plek, waar Ole in de laatste plaats met den predikant zou willen samenzijn? Onze vriend trachtte nu zich zoo goed mogelijk te redden. Hij naderde met overleg tot vlak voor den persoon, voor wien hij bevreesd was, daarop week hij schielijk op zij uit, zoodat hij vlak langs de buitenste rij graven moest, nam zijn zuidwester in de hand en wilde toen haastig voorbijgaan. Maar dit gelukte hem niet, want op hetzelfde oogenblik stond de predikant stil en zeide tot hem:

„Goeden dag, mijn vriend, ge zijt zeker de oude Ole Sivertsen, nietwaar?”

„Jawel,” antwoordde Ole, zonder de oogen op te slaan.

„Wel, Ole, wilt ge zoo goed zijn mij te zeggen”

„Mooi, daar begint het al,” dacht Ole, „nu is het oogenblik gekomen, dat ik mijn geloof goed vast moet houden!”

„. . . . Ge wilt zeker wel zoo goed zijn, mij te zeggen, welken weg ik gaan moet naar het huis van Kren Laustsen?”

„U loopt zoo goed, dominee; u kunt niet misloopen,” antwoordde Ole.

„Maar ik wilde van je weten welken weg ik nemen moet,” zeide de dominee vriendelijk.

„O, ik begrijp het al. U wilt weten welken weg,” hernam

Ole met een zucht van verlichting. „Welken weg. Ja, laat eens zien.... U moet dan hier terugkeeren, voorbij dat huis omslaan naar het Westen, en dan afslaan naar het Oosten. Wanneer u het dorp door zijt moet u langs het laatste huis aan den Oostkant den weg naar Narren nemen.” *)

„Ik moet dus in Noordelijke richting loopen? Nu, dan kunnen we het eerste eind van den weg samen afleggen, Ole.”

„Neen, dominee, neen, dat zal niet gaan,” riep Ole uit met een wanhopige poging om te lachen, „daar zijn mijn oude beenen niet vlug genoeg meer voor.”

„Maar Ole, dan loopen we heel langzaam.”

„Ja, maar.... neen, laat ik liever achter u aanhinken. Anders zult u vandaag niet meer bij Kren Laustsen aankomen, want hij woont heel ver.”

„Ik zal er best komen, Ole, het is maar een uur loopen. Laten we samen een beetje praten, daar zijn we niet dikwijls voor in de gelegenheid.”

„Dat is waar, daar zijn we niet dikwijls voor in de gelegenheid,” liet Ole zich als een echo hooren, zichzelf inmiddels afvragend, hoe hij zou kunnen ontsnappen.

„Zeg mij toch eens, je hoort bij de reddingsbrigade, is 't niet?” ging de predikant op vriendschappelijken toon voort, „en je hebt immers vele menschenlevens helpen redden?”

„Ja, tamelijk veel.... dat wel.”

„Domoor, die ik ben,” zei hij eensklaps luide, „ik loop hier te praten, en vergeet, dat ik een boodschap moet doen bij den fruitman.... het is beter, dat ik hier terugkeer, dominee. Het spijt me wel, maar.... u ziet.... nu, goeden dag.”

„Als ge dan gaan moet, goeden dag, Ole. Een volgende maal moet je me echter wat vertellen. Ik wilde zoo gaarne iets van je hooren over het reddingswezen, want ik stel daar véél belang in. Misschien kan ik je wel eens in je huis opzoeken.”

*) In Jutland zegt men niet rechtsom of linksom, maar duidt men de richting aan naar de punten van het kompas.

Dikwijls brengt dit de vreemdelingen in de war.

„In mijn huis? Ja, maar . . . dat is heusch te veel moeite. Het is ook een heel eind loopen, dominee, dat valt niet mee”

„Och wat, ik heb goede beenen, Ole!”

En de predikant bezocht Ole eens en nog eens. Zij spraken over het reddingswerk, over de groote reizen, die Ole gemaakt had, zonder dat Ole's geloof met een enkel woord genoemd werd. Weldra was Ole volkomen gerust. Alles, wat de menschen van den predikant gezegd hadden, was eenvoudig verzonnen. Hij ontnam niet iemand zijn geloof; integendeel, de dominee was een beminnelijk man! Zelfs nam Ole zich van tijd tot tijd voor, om 's Zondags naar de kerk te gaan.

Op zekeren dag kwam de predikant op een wandeling door de duinen voorbij het hutje van Ole. Toen hij den ouden man op zijn bank boven op den top van de duin zag zitten, beklom hij de hoogte en ging naast hem zitten.

Ole vertelde, hoe eenmaal een Engelsche stoomboot schipbreuk geleden had op de zandbank, die men beneden in de diepte zien kon.

„Het was een vreeselijke worsteling,” besloot Ole, „en bijna waren alle opvarenden omgekomen door de schuld van één dame. Op geen enkele wijze kon men haar overhalen, van het reddingstoestel gebruik te maken.”

„Hoe werkt dat reddingstoestel, Ole?” vroeg de predikant nu.

„Dat zal ik u zeggen,” antwoordde Ole. „Wanneer dicht bij de kust een schip strandt en de reddingsboot het schip niet bereiken kan, werpt men van de kust af een dun touw uit, aan welks eind een dikker touw is vastgeknoopt. Wanneer dit dunne touw op het wrak terecht komt, kan de bemanning door middel hiervan een kabeltouw optrekken, dat stevig aan het wrak bevestigd wordt. Zoo is een verbinding gevormd met den vasten grond. Aan het kabeltouw wordt een soort van zitplaats vastgemaakt, waarop telkens een man van de reddingsbrigade plaats neemt. Deze gaat dan als een sloep van de kust naar het wrak en weer terug, boven de woedende golven uit. Op die wijze kunnen meestal de schipbreukelingen één voor één gered worden.”

„Is die dame dus niet gered?”

„Neen, zij bleef weigeren, en zij verweerde zich zóó lang en zóó goed, dat men haar ten laatste aan haar lot moest overlaten.”

De predikant bleef een oogenblik in gedachten verzonken. Toen merkte hij op:

„Ja, zoo zie je, hoe zoo iets gebeuren kan! Maar jij zult toch zoo niet handelen, Ole?”

„Ik?” Geheel en al verbaasd keek Ole den predikant aan.

„Ik meen, zooals deze Engelsche dame.”

De grijsaard schoof een beetje op zij.

„Je begrijpt me niet, Ole? Welnu, die dame heeft niets willen weten van het reddingstoestel, zij wilde zich niet laten redden...”

„Ja, ja,” zei Ole bij zichzelf, „ik zie al waar hij heen wil.” En plotseling werd hij met nieuwe kracht door zijn vroegeren angst aangegrepen. Hij wierp den predikant een blik toe, die duidelijk zei: Probeer maar me te genaken, ik ben gereed u te ontvangen.

„Ole,” ging de predikant ernstig voort, „er is op de wereld geen zaak van meer gewicht dan dat men zich redden laat.”

„Werkelijk,” vroeg Ole op afgemeten toon.

„Het oogenblik kan komen, dat het daarvoor te laat is, dat heb je zelf gezien.”

„Werkelijk?” herhaalde de grijsaard, die te zeer getroffen was om iets anders te kunnen uitbrengen.

„Ongetwijfeld. Je weet dit trouwens zelf uit Gods Woord. Je zou dus je hart aan Hem moeten overgeven, Ole.”

„Is dat niet een zaak, die mij alleen aangaat,” vroeg Ole bits.

„Neen Ole, dat is ook mijn zaak. Jij, die je met het reddingswerk bezighoudt, moest dit begrijpen. Wanneer jij daar beneden in de branding een ongelukkigigen schipbreukeling met den dood zaagt worstelen, zou jij dan zeggen: dat is *zijn* zaak?”

„O, neen, dat zou ik anders aanleggen,” antwoordde de grijsaard, bij wien weer het oude besef van verantwoordelijkheid boven kwam.

„Welnu, dat is wat ik bedoel. De Heiland heeft óók Zijn reddingsbrigade, en Hij heeft mij daarbij ingeschreven. En zoo kan ik het niet aanzien, dat iemand in doodsgevaar

verkeert wegens zijn ongelooft, zonder althans een poging aan te wenden, den zoodanige te redden. En jij weet bij ondervinding, Ole, dat de schipbreukeling, die aan den dood ontsnapt en de kust bereikt, gelukkig is. Jij weet dit beter dan ik!"

„Misschien heel wat beter," zei Ole met een gevoel van meerderheid.

„En toch, Ole, wat is die blijdschap in vergelijking met de vreugde van één, die vrijgekocht is, van een mensch, die zijn voet gezet heeft op de Rots der eeuwen, en die met een hart vol dank uitroept: „Ik ben gered!" Zou je niet gaarne dit geluk smaken? Je kunt het verkrijgen door middel van het bloed van den Heere Jezus, en ik ben hier, om je dat te zeggen. Dat heil is door genade om niet te verkrijgen door elkeen, die het aannemen wil. Ole, wil jij het aannemen?"

„Ik heb geen tijd, langer naar zulke praatjes te luisteren," zei Ole kortaf, en stond op om heen te gaan.

„Jawel Ole, je hebt wel tijd," bracht de predikant hier tegen in, en hij vatte Ole bij de hand. „Aan tijd ontbreekt het je niet, Ole, dat weet je heel goed! En eens zul je toch tijd moeten hebben om te sterven! Dank God, dat Hij je nu nog tijd geeft, je ziel te laten redden, terwijl je nog leeft."

„Maar nu wil ik weg, dadelijk," riep Ole uit, en trachtte zijn hand los te rukken uit die van den predikant.

„Welnu, ga dan, maar laat mij je dit nog zeggen voor wij scheiden: Zoo je ooit in benauwdheid komt, en je gevoelt je als een schipbreukeling — je weet wel in welken zin ik dit bedoel — denk er dan aan, dat de Heere Jezus zondaren ontvangt. Vergeet niet, Ole, dat Hij alleen zondaren ontvangt, omdat Hij in de wereld gekomen is om zondaren te redden. Hij neemt dus ook jou aan, Ole, als je komt."

De oogen van den grijsaard fonkelden, toen hij uitriep: „Wat bedoelt . . . u . . . toch eigenlijk?"

„Ik werp je een reddingstouw toe," hernam de predikant kalm. „Maar misschien ben je te ver van de kust verwijderd. Als echter het touw tot je boot reikt, doe dan niet als die Engelsche dame."

De predikant liet nu Ole's hand los.

De oude man draaide zich om, zonder zelfs te groeten.

Bij zijn huis gekomen bleef hij enkele oogenblikken staan, spuwde toen op den grond en zei bij zichzelf: „Zondaar!... dat had hij me dus te zeggen! Zondaar!... 't Is goed, dat hij het ronduit gezegd heeft, ik heb hem begrepen; ik, een zondaar?”

En met zijn voet op den steenen vloer van zijn hut stampend, ging Ole naar binnen en zette hij zich achter de tafel op de bank. Maar na een oogenblik stond Ole weer op en begon hij met groote stappen het vertrekje op en neer te loopen.

Na korten tijd kwam een bejaarde vrouw uit de buurt, die het eten kookte voor Ole en zijn hut schoon hield. Toen zij den ouden man zag, bleef zij verschrikt op den drempel staan. Op dat oogenblik zag Ole er dan ook afschrikwekkend uit. Nooit had Maren hem zóó gezien: zijn zuidwester achter op het hoofd, met fonkelende oogen, gefronste wenkbrauwen, en zijn lippen krampachtig op elkaar gedrukt, stond Ole vóór haar. Maren bleef eerst een oogenblik sprakeloos, toen riep zij uit: „Maar Ole, wat heb je nu?” In plaats van te antwoorden bleef Ole het vertrek op en neer stappen, terwijl hij onverstaanbare woorden mompelde. Eindelijk begon de vrouw weer:

„Geef me toch antwoord, Ole. Is je een ongeluk overkomen? Ben je ziek? Wat heb je dan toch?”

Ole kwam rechtop en onbewegelijk vóór haar staan, en zijn handen uitstreckend, riep hij: „Maren, ben ik een zondaar?”

„Een zondaar? Hoe meen je dat? Je bent altijd een braaf mensch geweest, en dat ben je nu nog.”

„Een braaf mensch,” brulde Ole; „neen, ik ben een zondaar, een slecht mensch, dat ben ik. Versta je me, Maren?”

Maren meende, dat Ole zijn verstand verloren had, en riep geheel ontsteld uit: „Maar dat is vreeselijk; wie heeft dat durven zeggen?”

„Hij daar uit het dorp,” riep Ole en wees het venster uit.

„De nieuwe dominee? Dat dacht ik al. Het is hier niet meer uit te houden, sinds hij er is. In het geheele dorp is nauwelijks één goed mensch volgens hem. Zelfs Lars Kroy is niet goed genoeg: het schijnt, dat hij niet bekeerd is of niet geloovig — zooals dat heet. En hij gaat toch bijna elken Zondag naar de kerk!”

„Hij heeft het glad mis. Ik bedoel *hij* daar in het dorp!

Maar laat hij op zijn hoede zijn! Ik verzeker je Maren, ik zou hem willen . . . je begrijpt me wel, Maren?"

Ole had zijn hand opgeheven en wilde een harden slag op de tafel geven, maar zijn oude, magere vingers waren stijf. Hij liet de hand zakken en eindigde met nog eens te herhalen: „Je begrijpt me wel, nietwaar Maren?"

Daarop begon Ole weer heen en weer te loopen. Maar even later opnieuw vlak voor Maren stilstaand, vroeg hij met klem:

„Zeg eens, Maren, heb ik ooit gestolen?"

„Nee, Ole, nooit."

„Of iemand vermoord?"

„Wel neen! hoe kun je het vragen?"

„Of iemand bedrogen?"

„Maar Ole! . . . je bent altijd oprecht geweest."

„Heb ik niet aan iedereen het zijne gegeven?"

„Ja, zeker, dat heb je gedaan."

„En mijn medailles, heb ik die soms gestolen?"

„Nee, je hebt ze alle eerlijk verdiend."

„Ben ik niet evengoed als de anderen geregeld naar de kerk gegaan en zelfs aan het avondmaal?"

„Ja, Ole, zeker."

„Welnu, Maren, zou de goede God nog meer kunnen eischen?"

„Nee, zeker niet, Ole; als iedereen maar zóó spreken kon."

„En toch noemt hij mij een *zondaar*!"

Ole was buiten zichzelf van boosheid geweest, maar terwijl hij zijn eigen deugden opsomde, bedaarde zijn opgewondenheid langzamerhand.

Toen zeide Maren zacht voor zich heen:

„De dominee heeft toch niet heelemaal ongelijk, Ole. Want in zekeren zin zijn wij toch allemaal zondäars."

„In zekeren zin, ja," herhaalde Ole haastig, „je hebt volkomen gelijk, in zekeren zin, maar zoo bedoelde *hij* het niet!"

„Maar, beste Ole, wat gaat het jou toch eigenlijk aan, of hij het zóó bedoelt of anders," vervolgde Maren op troostenden toon. „Laat hij zeggen, wat hij wil; jij zult er niet minder om worden."

Terwijl Maren zoo een einde maakte aan het gesprek, ging zij van de kamer naar de keuken. Na een oogenblik

nadenken, mompelde Ole: „Je hebt gelijk, Maren, Ole blijft, die hij is.”

Daarop ging Ole naar buiten, en klom de duin op naar zijn bank.

Van dit oogenblik af zag men Ole alleen nog maar als de zwarte stip op de duin. In het dorp kwam hij niet meer. Als hij daar iets te doen had deed Maren het voor hem. Op een anderen tijd zou een feit van zoo weinig beteekenis onopgemerkt gebleven zijn. Maar nu het optreden van den nieuwen predikant den menschen in het dorp niet aanstond, schonk men bijzondere aandacht aan alles wat eenigszins afweek van het gewone.

„Wat kan Ole toch overkomen zijn?” vroeg op zekeren dag de winkelier in het dorp aan Maren, toen zij in den winkel kwam.

„Voorzoover ik weet, is hem niets overkomen,” antwoordde Maren. „Wat zou er met hem gebeurd kunnen zijn?”

Maren was een vrouw, die haar tong in toom wist te houden. Vooral wanneer het Ole gold, kon zij zwijgen. Nooit had zij met een enkel woord gesproken over hetgeen plaats gevonden had tusschen hem en den predikant, evenmin over Ole's aanval van angst.

„Ik heb me zelf al afgevraagd, of hij misschien ziek zou zijn,” vervolgde de winkelier. „Men kan niet weten; en omdat hij in 't geheel niet meer in 't dorp gezien wordt.”

„Hij maakt het zoo goed als 't maar kan,” antwoordde Maren kortaf, en zij verliet den winkel.

Maar dit antwoord, dat de menschen niets wijzer had gemaakt, werd niet afdoende geacht. Men wist in het dorp, dat de predikant bij Ole geweest was, en nu vroeg men zich af, hoe het kwam, dat precies van den dag af, dat de predikant Ole voor de laatste maal bezocht had, de oude man niet meer te zien geweest was. Dat kon een slechte beteekenis hebben, een heel slechte zelfs, en daarom oordeelde men het noodig, deze zaak grondig te onderzoeken.

Op een avond tegen zonsondergang, toen Ole op zijn bank gezeten was, kwam er een man het pad oploopen en zette zich naast Ole neer. Ole beantwoordde zijn groet alleen met een kortaf „goeden avond.”

„Ik kom eens een beetje met je praten, begon de bezoeker,

„dat is te zeggen, als je tijd hebt,” ging hij voort, toen Ole zijn oogen niet opsloeg.

Maar Ole bleef zwijgen en verroerde zich niet. Hij tuurde over de zee en blies van tijd tot tijd een rookwolkje uit zijn ouden steenen pijp.

„Ik wilde alleen maar zeggen,” hernam de ander, „dat we je in langen tijd niet in het dorp gezien hebben.”

„Best mogelijk,” antwoordde Ole eindelijk bedachtzaam. Nieuwe stilte.

„Weet je, er wordt over gepraat”

„Zoo,” merkte Ole droogjes op.

„Ja zeker, er wordt meer over je gepraat, dan je denkt,” vervolgde de zegsman met een zijdelingschen blik.

„Er wordt zelfs verteld, dat de dominee en jij”

„De dominee?” viel Ole levendig in, en hij draaide zich eensklaps naar zijn ondervrager.

„Er wordt verteld, dat de dominee en jij den laatsten tijd goede vrienden geworden zijn, en ze zijn bang dat”

„Dat wat?” viel Ole den spreker in de rede, om aan alle aarzeling een einde te maken.

„Hoor eens, Ole, je bent altijd een man geweest met — ja, hoe zal ik het noemen? — met degelijke principes. Dat weten we allen. Maar je begint oud te worden, en daarom denken ze ik wil maar zeggen ze zijn een beetje bang, dat je wat te dicht bij het vuur komt.”

„Bij welk vuur?” vroeg Ole op vroolijken toon.

„Wel, ik zal je zeggen, ze denken, dat je je hebt laten beetnemen door de nieuwe kunsten, ik weet niet, hoe ik dat eigenlijk noemen moet; maar ze hebben zich zonder twijfel vergist,” hernam de man plotseling, toen hij zag, dat Ole van zijn zitplaats opsprong en uitriep: „Naar den duivel met je dominee en zijn kunsten!”

„Naar den duivel? Hoe meen je dat, Ole?”

„Ja zeker, naar den duivel er mee,” riep Ole woedend uit.

„Dan is alles in orde; ga toch weer zitten, Ole. Trouwens, niemand heeft het eigenlijk geloofd, ik zelf allermintst. Wie Ole Sivertsen maar een weinig kent, zal zich nooit inbeelden, dat hij op zijn ouden dag aan die nieuwe kunsten zal gaan doen. Maar genoeg daarover. Zeg mij liever, hoe de barometer staat?”

„Slecht,” antwoordde Ole, die nu weer verzoend was. „We zullen vannacht muziek hebben.”

„Denk je?”

„Je kunt het zelf wel zien,” sprak Ole levendig. „Die wolkenbank daar onder aan den horizon is een onfeilbaar teeken. Den geheelen dag is die bank niet van haar plaats geweest, en nu is het, of zij vleugels gekregen heeft.”

„Geloof je dus heusch, dat we storm zullen krijgen?”

„Als je het niet zien kunt, wees dan stil, dan zul je 't hooren,” hernam de ervaren weervoorspeller, terwijl hij naar de lucht wees. „Luister!”

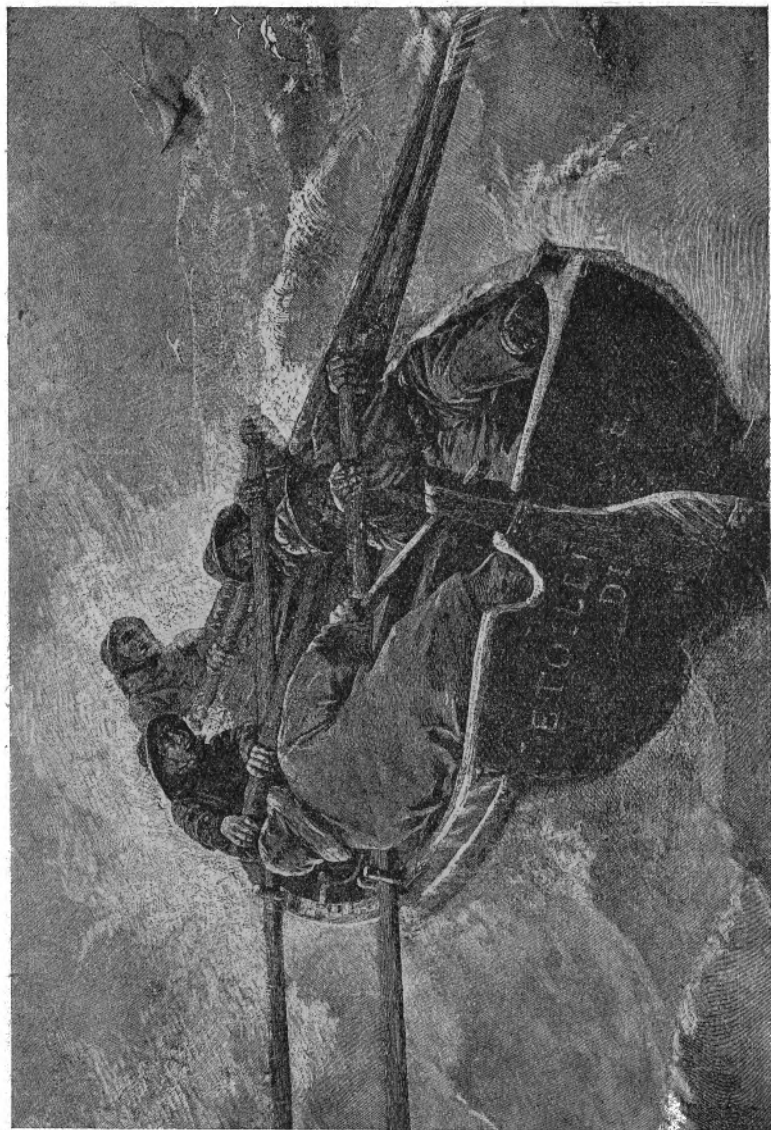
Beiden luisterden een oogenblik. Beneden hen spatten de met schuim bedekte golven op het strand uit elkaar, met groot geweld. Boven de grijze watermassa weerklonken van tijd tot tijd de klagende kreten van een zeevogel, die voor den storm vluchtte en een schuilplaats zoeken wilde op het vaste land. En recht boven hen klonk met korte tusschenpoozen een somber geluid. Men zou gemeend hebben, dat iemand langzaam en zachtjes blies op een doedelzak.

„Hoor je 't nu? De instrumenten voor het concert worden gestemd,” sprak Ole luid. „En zie je daar beneden in de verte die drie masten? De bemanning van dat schip is bezig de zeilen op te rollen. Dat is, omdat er storm zal komen, en een geweldige storm ook! Alles wijst er op, dat dat schip vandaag zijn laatste reis maakt. Het kan die klip daar beneden niet ontkomen.”

Ole bleek dit keer weer een goed voorspeller te zijn: den nacht daarop was er „muziek:” het werd een concert, waarin de zee en de storm wedijverden wie de sterkste geluiden kon teweegbrengen.

Ook Ole's tweede voorspelling kwam uit, deze reis werd de laatste van het schip met de drie masten. Na een zware worsteling tegen de ontketende elementen, werd het schip stukgeslagen op de gevaarlijke klippen, die reeds zooveel menschenlevens geëischt hadden. Dit keer was het een groot Russisch vaartuig, dat op den terugtocht was naar zijn land.

Maar lang voordat het schip verbrijzeld werd, hield de reddingsbrigade zich gereed met allen, die er bij behoorden, en bijna het geheele dorp was samengestroomd op de kust om in de worsteling hulp te bieden. Het werd een verschrikkelijke nacht. Toen de dag aanbrak, lagen zeven lijken op

het strand, gewikkeld in zeildoek. De rest van de bemanning was gered.

Iets verder lag ook de oude Ole op het stroo uitgestrekt; hij scheen dood te zijn. Een menigte menschen stond om hem heen, en allen volgden met hun bliken de pogingen van den geneesheer, die trachtte de levensgeesten weer op te wekken. Bij zijn pogingen om een schipbreukeling te redden, die geheel alleen in de branding worstelde, was Ole opgenomen door een reusachtige golf. Het was bijna een wonder te noemen, dat een visscher er in geslaagd was Ole met zijn bootshaak te grijpen en op de kust te trekken.

Onvermoeid zette de geneesheer zijn pogingen voort, zóó lang tot ten slotte de oude man zijn oogen opende. Weldra kon hij zelfs naar huis gebracht en overgedragen aan de goede zorgen van Maren. Ole hield vier dagen het bed. Talloos velen kwamen hem bezoeken, maar toen dezen bemerkten, dat Ole weinig lust tot praten had, staakten zij weldra hun bezoeken. Den dag, dat de slachtoffers van de schipbreuk ter aarde besteld werden, was Ole ver genoeg hersteld om de begrafenis bij te wonen. Hij zou liever thuis gebleven zijn, maar de overtuigende woorden van Maren haalden hem over.

„Je kunt er heusch niet buiten, Ole,” redeneerde zij. „Op zóo'n dag moet de oude kapitein van de reddingsbrigade zich vertoonen. Bovendien,” vervolgde zij slim, „als je niet wilt, dat je medailles verroesten, moet je ze wel van tijd tot tijd eens dragen.”

Tegen zulke argumenten wist Ole niets in te brengen. In de kerk ging hij geheel achteraan zitten en in een nis verborgen. Hij wilde den predikant niet zien, en niet door hem gezien worden.

Deze sprak over het reddingswerk van God.

„Zes dagen geleden,” zei hij onder meer, „ben ik met u allen getuige geweest van een schouwspel, dat mij met bewondering vervuld heeft. Toen ik in dien stormnacht op het strand stond en de schipbreuk zag te midden van de woeste golven, leek het onmogelijk, dat één enkele dier ongelukkigen levend op de kust zou gebracht worden. En toch heb ik met eigen oogen gezien, hoe de een na den ander werd overgebracht dwars door de bruisende golven naar de gastvrije kust, door middel van de uitgeworpen

touwen en het reddingstoestel. Maar het is niet noodig, dat ik hier een beschrijving geef van die redding. Ik heb een andere boodschap over te brengen: namelijk deze, dat de Heiland ook beschikt over een reddingsbrigade, die voorzien is van touwen en van een reddingstoestel. Elk Goddelijk woord is een reddingsboei, dat Hij toewerpt aan hen, wier ziel schipbreuk lijden, aan verloren zondaars, terwijl het geloof het reddingstoestel is, door middel waarvan de ziel wordt gedragen over de branding heen, tijdens het leven en in den dood."

Deze gedachten nog verder uitwerkend, wees deze dienaar des Heeren er op, van hoeveel belang het is, dat we gebruik maken van het reddingstoestel en onze ziel gered wordt. Niemand weet, wanneer voor hem de dood komen zal. En slechts één zaak kan ons zekerlijk redden, voor tijd en eeuwigheid. Dit ééne is het geloof in den gekruisigden en opgewekten Heiland, het geloof, dat ons tegelijkertijd schenkt een gelukkig leven in gemeenschap met God.

Hij eindigde met te vragen: „Hebt gij gebruik gemaakt van Gods reddingstoestel? Indien niet, ik ben vandaag hier om u het reddingstouw toe te werpen, en u te betuigen, dat de Heere Jezus ook voor u gestorven is, en dat Hij naar u Zijn genadige hand uitstrekt om u te redden. Wacht niet langer, maar bedient u van het reddingstoestel, vóórdát uw levensscheepje omkomt."

Eén aandachtig toehoorder was er althans bij deze woorden, namelijk Ole. Vóórdát hij zijn huis verliet, had hij het besluit genomen, zich in geen enkel opzicht te bekommeren om hetgeen de predikant mogelijk zeggen zou, maar het leek alsof Ole dien dag zijn gedachten niet meester was. Met één slag hadden de eerste woorden van den spreker hem in het hart getroffen, en zijn levendige belangstelling was steeds toegenomen. Ole had er geen oogenblik aan getwijfeld, of het ging hier om hem. Bij de woorden „reddingstouw," „reddingstoestel," zei hij bij zichzelf: „Dat zegt hij tegen mij." Dat komt omdat Ole dien dag boven op de bank — een dag, dien hij nooit vergeten zou — die beide zelfde uitdrukkingen had gehoord. Maar eigenaardig genoeg, vandaag maakten die woorden hem niet boos, zooals toen het geval geweest was, — misschien omdat hij zoo goed verborgen zat, dat niemand weten kon, dat *hij* aangesproken

werd! Ten laatste was Ole zóó verdiept in al de gedachten, die hem in hun macht hadden, dat Ole alles vergat, wat om hem heen was, en het hem toescheen, dat hij zich met den prediker alleen in de kerk bevond.

Op de begraafplaats ging hij achteraan staan, en toen de plechtigheid geëindigd was, haastte hij zich om naar huis te komen.

Eenige maanden later bevond de prediker zich op een avond in zijn studeerkamer, toen er met tusschenpoozen driemaal heel duidelijk op de deur geklopt werd.

„Binnen,” riep de dominee, en een oude man met ietwat gebogen rug trad binnen met een kortaf „goeden avond.”

„Wat zie ik? Ben jij dat, Ole Sivertsen? Ja, zoo waar!” En de predikant kwam naar Ole toe, om hem de hand te drukken. „Wat een onverwacht bezoek! Ga zitten, alsjeblieft, neen, niet daar, hier heb je een gemakkelijken stoel.”

„Dank u, laat mij hier maar zitten, deze stoel past mij beter,” antwoordde Ole, en zette zich op een rieten stoel dicht bij de deur.

„Het verbaast me heusch, je hier te zien Ole,” begon de predikant.

„Ja, zegt u dat wel,” antwoordde de oude man op langzamen toon, terwijl hij met een verlegen uitdrukking zijn pet in de handen ronddraaide. „Maar misschien moest ik nu eigenlijk . . .”

Hier hield Ole op, schoof heen en weer, als om de woorden te zoeken, die hij nu zeggen moest.

„Heb je iets op je hart?” vroeg de predikant op vriendschappelijken toon.

„Ja, ik wilde u maar zeggen, dat ik, dat . . . ach, ik kan het wel met één woord zeggen . . . dat nu toch het touw op het schip terecht gekomen is.”

Ole draaide met alle macht aan zijn arme pet, terwijl hij met moeite deze enkele zinnnetjes uitbracht.

„Op het schip terecht gekomen?” vroeg de predikant verbaasd.

„Ja, ik bedoel het . . . het reddingstouw, zooals u het noemt.”

„O, nu begrijp ik je. Maar dat is een wonder te noemen, Ole.”

„Ja, dat kan wel, dat zal wel een soort wonder zijn, maar . . .”

„Je hebt me geloof ik, nog iets anders te zeggen?” sprak de predikant op bemoedigenden toon, toen hij zag, hoe de grijsaard aarzelde.

„Ik wilde u eigenlijk zeggen, dat ik niet, hm, . . . niet weet, hoe ik van het reddingstoestel gebruik moet maken.”

Ole slaakte een zucht van verlichting, toen eindelijk zijn bekentenis er uit was. Nu liet hij zijn pet met rust, en keerde hij zich een weinig naar den predikant.

Deze kwam naast Ole zitten en sprak:

„Je kunt je gerust op het reddingstoestel verlaten, mijn beste Ole, van dien kant heb je geen gevaar te duchten. Maar zeg me eerst eens: hoe komt het, dat je zoo anders gezind bent?”

„Hoe dat komt?” zei Ole met eenige levendigheid. „Dat is niet zoo gemakkelijk uit te leggen. Dat heeft me ineens te pakken gekregen, om zoo te zeggen. Ik heb den laatsten tijd over vele dingen ernstig nagedacht. Men zou soms gezegd hebben, dat een booze geest mij achtervolgde; ik vloekte en ik raasde. Maar toen kwam Maren tusschenbeide, dat is een verstandige vrouw.

„„Luister eens Ole,” zei zij op zekeren dag, „gebruik je verstand toch. Geloof je heusch, dat de dominee het op je gemunt heeft?”

„„Nee, dat niet,” heb ik gezegd.

„„'t Kan wel zijn, dat er iets waars is in hetgeen hij zegt,” ging zij voort.

„„Best mogelijk,” stemde ik toe. Maar ik kon niet vergeten, dat u mij een zondaar genoemd hadt; dat ging me te ver! Toen kwam die nacht, waarin ik bijna verdrongen was, zooals u weet. Dat heeft me zóó aangegrepen, dat ik dien indruk niet meer te boven kon komen, want ik heb in dat ééne oogenblik meer gezien dan ooit te voren.”

„Wat heb je dan toch gezien?” vroeg de predikant, toen de oude man ophield met spreken.

„Ik heb treurige dingen gezien . . . veel, waaraan ik geen naam kan geven. In die ééne seconde heb ik mijn geheele leven aan mij voorbij zien gaan. Later heb ik dat vergeten neen, laat ik liever zeggen, ik heb het van mij afgeschoven. Maar bij de begrafenis van de schipbreukelingen werd ik weer in het hart gegrepen, en toen kon ik het niet meer te boven komen of van mij afschuiven, Op

zekeren morgen legde Maren den Bijbel onder een of ander voorwendsel op tafel. Ik ging zitten en bladerde er eens in. Zonder dat ik het bemerkte, was Maren aan den anderen kant van de tafel gaan zitten, en zei toen: „Lees eens een stukje uit den Bijbel, Ole; dat werd dikwijls gedaan bij den dominee in B., waar ik gediend heb; het zal je goed doen, dat geeft troost.” Ik las een hoofdstuk, en Maren ging heen. Maar ik werd er niet door vertroost, integendeel. Het kwam mij voor, dat de Bijbel mij veroordeelde. Den volgenden dag las ik weer iets, maar dat maakte mij nog meer van streek. Toen durfde ik den Bijbel niet meer te openen, ik bracht mijn dagen in eenzaamheid door, verdiept in mijn gedachten en beschouwingen en onder dat alles werd ik hoe langer hoe ellendiger. En ten laatste wist ik niet meer, wat ik doen moest, en ben ik hierheen gekomen.”

„De Heere Jezus werkte in je hart, mijn vriend,” zeide de predikant. „En dit is een groote genade, die je op dit oogenblik nog niet verstaan kunt. Laten wij trachten je toestand beter te begrijpen: je erkent dus, dat je het ware geloof niet hebt, dat je een ongeloovige bent!”

„Een ongeloovige!” viel Ole levendig in; neen, neen, *ik ben geen ongeloovige!* Dat zou vreeselijk zijn! Neen, aan mijn geloof ligt het niet, maar in mijn leven is er iets niet in den haak. Dat heb ik dien nacht in het water begrepen.”

„Ja, ja, mijn beste Ole,” hernam de predikant, een Bijbel in de hand nemend, en dicht naast Ole schuivend, „laten wij dat eens rustig onderzoeken. Wil je eens lezen, wat hier geschreven staat.”

Ole nam den Bijbel, die hem voorgehouden werd en las: „Wie in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven.” (1 Joh. 3 : 36.) „Hebt gij het eeuwige leven, Ole?” vroeg de predikant.

De oude visscher keek aandachtig naar het plafond, dacht een oogenblik na en antwoordde eindelijk:

„Neen, ik kan niet zeggen, dat ik dat heb.”

„Welnu, je ziet dus zelf, dat je niet het geloof bezit, dat de Heere Jezus met dien naam aanduidt, want er staat: „Wie in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven.” Maar laten we nu eens lezen, wat hier geschreven is.” Ole

las weer: „Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus.” (Rom. 5 : 1.) Heb je vrede met God, Ole?”

„Dat krijgt men zoo gemakkelijk niet! Dááaraan ontbreekt het mij juist!”

„Zoo komt het mij ook voor, Ole. Je kent niet de ware oorzaak van je ziekte-toestand, noch de reden, waarom Gods Woord je veroordeelt en je ziel vol onrust is. Je weet niet, wat „gelooven” zeggen wil. Dat komt, omdat het geloof in den Zoon van God geheel iets anders is dan je denkt. Het geloof is een wonderbare, Goddelijke kracht, een gelukzalige gemeenschap met den Heiland, het eeuwige leven. Denk niet, Ole, dat het geen strijd kosten zal; het kost je misschien zwaren strijd, vóór je zoo ver ben, dat je erkent, dat wat je altijd gehouden hebt voor „geloof” je leven lang, niets was dan een koude en doode geloofsleer, een zaak van gewoonte.”

Ole dacht langen tijd na, tot hij ten laatste zei: „Ik geloof, dat u me toch wat al te streng beoordeelt.”

„Ik begrijp heel goed, Ole, dat alles wat ik je zeg, je onaangenaam in de ooren klinkt. Maar als dit nu de waarheid is, wat dan? De Goddelijke waarheden schijnen ons dikwijls hard toe. Ik zou ze wel kunnen verzachten en je met een valschen troost gerust stellen. Maar dan zou ik je bedriegen. Laat mij je woordelijk de boodschap overbrengen, waarmee God mij belast heeft. Zal ik je zeggen, hoe God handelt met den zondaar, die zich tot Hem wendt?”

De grijsaard keek den predikant vragend aan.

„God ontdoet dezulken van alles waarmee hij zijn schulden staat bedekt tracht te houden; van al de erbarmelijke lompen zijner eigengerechtigheid; totdat een nietswaardig mensch van hem overblijft. God ontleent den zondaar allen troost, dien deze meende te vinden in zijn goede werken, in zijn eerbaar leven, in zijn standvastige vroomheid, in zijn gebeden, zelfs den troost, dien zijn vroeger geloof hem bood. Dit werk nu is God in jou begonnen, Ole; wil jij je in de goede richting laten leiden?”

Ole bleef zitten, voorovergebogen, de oogen naar den grond gericht.

„De oude Ole in je, antwoordt: neen; dat weet ik,” vervolgde de predikant. „Maar in je is een nieuwe Ole ont-

waakt; dat weet ik ook, want anders zou je vanavond niet hier zijn; en deze zegt: ja, laat je leiden. Houd niet krampachtig vast aan wat je het vaderlijk geloof noemt, terwijl je in 't geheel geen geloof bezit. Als de geloofsleer ons niet brengt tót waarachtig persoonlijk geloof, wat baat ze ons dan! Luister naar den raad, je te laten leiden, en geef God, ten antwoord: „Ja, Heere, doe Gij met mij, wat Gij wilt, vol-eindig Uw werk in mij!” Je zult je zelf dan voor God zien staan, ellendig en naakt, en zonder eenige verdienste van jouw kant. Dát beteekent: schipbreuk lijden, Ole! . . . Maar Gode zij dank, daarmee is het niet uit. Wanneer al dat oude weggedaan is, wekt God door Zijn Geest in het hart het ware geloof, en daardoor wordt de zondaar gered. Dat nieuwe en levende geloof neemt aan, wat God zegt, en door het geloof staan wij dan voor Hem in reine, witte kleederen, gewasschen in het bloed van den Zoon Gods, en tot Zijn eer getuigend. Dát wil zeggen: gebruik maken van het reddingstoestel, Ole. Is dan ons oude levensscheepje gestrand, — we hebben de veilige kust bereikt, we zijn op weg naar den hemel!”

Ole staarde steeds recht voor zich uit, in gepeins verzonken. Ten laatste zei hij, als resultaat van zijn lange overdenkingen: „Als het zoo gesteld is, geloof ik, dat ik er nooit toe zal komen, van het reddingstoestel gebruik te maken.”

„In eigen kracht kun je dat ook niet,” hernam de predikant. „Zoo je eigen verdorvenheid en eigen onmacht erkent, werkt de Heere Jezus Zelf in je dit wonder Zijner genade. Hij zal het ook in jou voleinden, zoo jij je maar door Hem wilt laten redden, zoo jij Hem als je Verlosser begeert. Zeg mij eens, Ole,” voegde de predikant er aan toe, zijn hand op den schouder van den ouden man leggend, „zou je je knieën kunnen buigen?”

„Mijn knieën buigen?” Ole keek verbaasd op. „Neen, dat is mijn gewoonte niet. Ik vouw alleen de handen.”

„Onze uitwendige houding is de hoofdzaak ook niet. Je begrijpt zonder twijfel, wat ik bedoel. Aan de voeten van den Verlosser leeren wij ons arm, ellendig en verloren te gevoelen. En alleen zoo wij *die* plaats hebben ingenomen, kunnen wij van het reddingstoestel gebruik maken.”

Op dit oogenblik hoorden beiden, hoe een rijtuig het huis

naderde. De predikant werd gehaald voor een zieke, en Ole stond op en groette.

Thuisgekomen maakte Ole licht, en begon hij het vertrek op en neer te loopen, zooals zijn gewoonte was. Op deze wijze kon hij het beste een zaak overleggen, en dezen avond had hij zeer vele gedachten te verwerken.

Dikwijls stond Ole stil, in gedachten verdiept, en schoof hij zijn pet naar achteren, tot hij na een oogenblik weer heen en weer begon te loopen.

Eensklaps viel zijn oog op een ouden koffer; hij opende dien en keek den inhoud na. Eindelijk haalde hij er een klein kussen uit te voorschijn, dat met bloemen bewerkt was, en dat hij een oogenblik besluiteloos in de hand hield; toen bracht Ole het met langzame schreden naar zijn bed en legde hij het daar op den vloer. Ole wierp een onzekeren blik op het kussen, en begon weer heen en weer te loopen. Na een oogenblik opende hij de buitendeur en keek rond en luisterde, alsof hij de duisternis doorboren wilde. Toen niets zich bewoog, sloot Ole de deur, grendelde haar, blies de lamp uit en naderde eindelijk het bed. Na een laatste aarzeling nam Ole met plechtig gebaar zijn pet af, legde die op de deken, greep zich aan den rand van het bed vast en knielde langzaam neer op het kussen.

Voor de eerste maal in zijn leven lag de oude visscher geknield aan de voeten van den Zaligmaker.

Toen Ole eindelijk opstond, voelde hij zich een ander mensch. Wat een gelukkig man was hij na de kwellingen van de laatste maanden! Ole was zóó verheugd, dat hij in het geheel geen begeerte meer had te gaan slapen.

„Dit is ongetwijfeld de vrede, waarover de dominee sprak,” zei hij bij zichzelf. „Dus dan heb ik nu het ware geloof. Was de dominee op 't oogenblik hier, dan kon ik het hem vertellen.”

Den volgenden morgen was alles buiten somber en grijs — en, vreemd genoeg, was ook in Ole's hart groote duisternis. Hij was wakker geworden door een angstigen droom. „Wat kan men toch dwaze dingen droomen,” mompelde Ole, terwijl hij zich de oogen uitwreef. Hij trachtte zich de indrukken van den vorigen avond te binnen te brengen, maar dit gelukte hem niet. Integendeel, telkens opnieuw werd Ole aangevallen door gedachten, die hem verwarder en bezwaard maakten.

De predikant had ook gesproken over reine, witte kleederen. Had hij die nu? Zoo vroeg Ole zich af. Wat moest hij verstaan onder die witte kleederen? Rechtvaardigheid? Ja, „gerechtvaardigd door het geloof” stond er geschreven. En het geloof bracht vrede? Gisterenavond had hij gemeend dien te bezitten, maar nu was het Ole, alsof een windvlaag dien van hem verdreven had.

Misschien was dat nog niet het ware geloof, wat hij den vorigen avond bezeten had? „Het geloof neemt aan wat God zegt,” had de dominee gisterenavond gezegd. En dat kon van zijn geloof ternauwernood gezegd. Hij had niet, hetgeen God zegt, op zichzelf toegepast. Wat God zegt — maar wat is dat eigenlijk? Ole begreep er niets meer van. Hij draaide zich om en om in zijn bed, maar zijn gedachten achtervolgden hem, en Ole begon zich hoe langer hoe ongelukkiger te gevoelen.

Hij was tevergeefs naar den predikant geweest! Tevergeefs had hij op zijn knieën gebeden! Hij had toch zijn geheele hart in het gebed uitgestort en gesmeekt: „Heere, wees genadig en leid mij naar Uw wil, geef Gij mij het ware en levende geloof.”

Met een zucht stond Ole van zijn bed op en ging naar buiten; de frissche lucht zou die sombere gedachten wel verdrijven, meende Ole.

Maar zijn hoop was ijdel. Den geheelen dag dwaalde de oude man her- en derwaarts. Nu eens ging hij boven op zijn bank zitten, of beneden in zijn hut, dan weer doorkruiste hij in alle richtingen de duinen, maar zonder ergens de begeerde rust te vinden. Tegen den avond daalde hij af naar het strand en wandelde langs de kust. Door vermoeidheid en door al zijn gepeins werd zijn hart bezwaard. Ja, Ole werd verdrietig en vroeg zich ten laatste af, of niet die verhalen van reddingsboeien en reddingstoestel en het afleggen van alle eigengerechtigheid verbeelding en zinsbedrog zouden zijn! „God Zelf zou hem in veilige haven voeren,” had de dominee hem verzekerd. Maar waar en hoe? Onder zijn leiding waren vrede noch vreugde zijn deel geworden.

Ole stond stil. Was het mogelijk, dat God deze onrust in zijn hart werkte? Neen stellig niet, dit alles was niets anders dan een ziekelijke melancholie, meende Ole.

„Domoor, die je ben,” mompelde hij, een schelp stuk trappend onder zijn klomp. De gedachte, dat hij zwaar-
moedig was, was als een verzachtende balsem voor Ole's
hart, en hij slaakte een zucht van verlichting.

„Verban dus maar al die dwaze ongerijmdheden uit je
hersens, oude Ole,” zei hij tot zichzelf. „God bekommert
zich even weinig om mij als . . . als om deze plank,” zei Ole
hardop, terwijl hij een stuk van een bootsplank uit het
water opvischte en een eind verder op het zand wierp. Maar
op hetzelfde oogenblik stiet Ole een pijnlijken kreet uit,
een verroeste spijker in de plank had een stukje vleesch van
zijn duim losgescheurd.

Zoo kan zelfs een oude plank nog iets met een mensch
uit te staan hebben!

Dit dacht Ole reeds, toen hij op het zand het bloed zag
afdruppelen uit zijn gapende wonde. En hij ondervond het,
toen hij enkele dagen later het bed moest houden en alle
verschijnselen wezen op bloedvergiftiging. Eerst zwol zijn
duim op, toen zijn hand en ten laatste zijn arm.

Hoe dikwijls Maren ook de compressen vernieuwde, de
zwellung nam steeds toe. Ten laatste scheen de toestand
hun ernstig genoeg toe, om de hulp van een dokter in te
roepen.

„Geloofst u, dat er gevaar bij is?” vroeg Ole, niet zonder
ongerustheid, en hij keek onderzoekend naar het gelaat van
den man der wetenschap.

„Hoe meen je, gevaar?” vroeg de dokter.

„Nu, ik wil maar zeggen, is er reden te denken, dat dit
mij den dood zal aandoen?”

„O, we zullen maar moed houden, en doen wat we kun-
nen,” antwoordde de dokter op geruststellenden toon.

Nadat de dokter de wonde verbonden had, en een medicijn
voorgeschreven had, gaf hij Maren nog enkele aanwijzingen.

„Zou ik hier wel eens aan hunnen sterven?” herhaalde
Ole nogmaals bij zichzelf. En hij dacht weer aan de losse
plank, en de woorden, die hij op het strand uitgesproken
had. Ja . . . die plank . . . ik had dat niet moeten zeggen,
dat was grootspraak. We zullen maar hopen, dat het niet
verkeerd zal uitkomen, en dat alles spoedig achter den rug is.

Ole kon zich niet verhelen, dat hij op eenmaal angstig
geworden was. En hoewel hij moeite deed, zichzelf zooveel

mogelijk gerust te stellen, voelde Ole zijn angst toenemen naarmate zijn ziekteverschijnselen aanhielden. Hij vroeg zich af, waarvoor hij eigenlijk bang was. Voor den dood? Hoe menigmaal had hij den dood in 't aangezicht gezien, zonder dat één vezel van zijn lichaam gebeefd had! Toch, ditmaal moest hij zichzelf wel bekennen, dat hij angst had voor den dood.

Maar waarom toch deze angst, op dit oogenblik?

Wat is de dood? Deze vraag drong zich met kracht aan Ole op, en hij had tijd te over, om er over na te denken.

Enkele jaren te voren, bij de begrafenis van een ouden kameraad van Ole, had de toenmalige predikant den dood genoemd „een trouwe vriend.” Deze woorden kwamen Ole nu weer in de gedachte.

Hm een vriend dus Ole trachtte zichzelf van de waarheid hiervan te overtuigen. Maar hoeveel moeite hij hiertoe deed, hoe hij zich alle mooie woorden te binnen bracht, die over dat onderwerp gesproken waren, Ole slaagde er niet in, zich den dood voor te stellen als een vriend.

In een andere toespraak, die Ole vele jaren tevoren had gehoord, had de spreker verklaard, dat de dood was „de overgang naar een beter leven.”

„Hm een beter leven” mompelde de oude man. „Maar waar?”

„Bij God,” zoo had de spreker gezegd indertijd.

Dit woord deed de schellen vallen van de oogen van den armen Ole. Nu begreep hij, vanwaar zijn angst voor den dood kwam: na den dood kwam *God*, en Ole was bang voor God. Hij zou niet bang zijn, meende hij, den duivel te ontmoeten, maar de gedachte zich straks van aangezicht tot aangezicht voor God te bevinden, vervulde Ole met een vreeselijken angst.

Hij liet zijn geheele leven aan zich voorbijgaan, in de hoop iets te vinden, dat hem gerust kon stellen, maar hoe lang Ole zocht, hij vond niets. Hij doorliep in zijn gedachten al zijn deugden, zooals hij die eenmaal aan Maren opsomd had. Maar terwijl deze opsomming hem toen eenigszins goed gedaan had, vandaag ontviel hem elke steun en bracht niets hem eenigen troost. En de uren gingen voorbij, terwijl Ole's droefheid steeds toenam en zijn angst evenzeer,

's Avonds was Maren een uurtje naar haar huis geweest. Bij haar terugkomst richtte Ole zich in zijn bed op, en vroeg hij op den man af:

„Maren, heb jij gebruik gemaakt van het reddingstoestel?”

„Van het reddingstoestel? Wat bedoel je, Ole? Ga toch liggen, en houd je rustig.” Maren meende, dat Ole ijld.

„Ik heb nog geen plaats daarop genomen, weet je,” verzekerde Ole, „en als men dat niet doet, is men verloren.”

Maren ging naast het bed zitten, zonder iets te zeggen, en keek Ole medelijdend aan. Ole bleef een oogenblik rustig liggen, keek strak voor zich uit en hernam toen: „Maren.”

„Ja, Ole, hier ben ik.”

„De predikant had toch gelijk, Maren, ik ben een zondaar.”

„Zeker Ole, zooals wij allemaal zondaars zijn.”

„Neen, in dien zin bedoel ik het niet. *Ik* ben een zondaar. Ik persoonlijk, Maren. En wel omdat ik veel kwaad gedaan heb. Ik heb dat begrepen dien nacht in het water. God heeft het mij doen zien.”

„Bezwaar je toch niet telkens met die dingen,” zei Maren op bemoedigenden toon. „Het kan wel zijn, dat je dikwijls dingen gedaan hebt, die je niet doen moest — even goed als wij allen — maar je bent toch altijd een best mensch geweest, en je hebt altijd in Onzen Lieven Heer geloofd, vergeet dat niet Ole.”

„Neen, neen, Maren dat helpt me niets,” viel Ole heftig uit, „dat alles heeft in 't geheel geen waarde. Als ik maar niet . . . zeg, Maren, herinner je je die Engelsche dame, die indertijd op dat wrak omgekomen is?”

„Ja zeker, Ole, dat was een heel treurig voorval.”

„Als ik maar niet ook omkom . . . in de diepte . . . weet je?”

„Maar Ole, dat zul je stellig niet, hoe kom je er toe, zulke vreeselijke dingen in je hoofd te halen? Onze Lieve Heer is zoo goed; dat weet je toch wel?”

„Ja, dat is wel zoo,” zeide de grijsaard zachtjes, alsof hij liever tot zichzelf sprak, en hij liet zijn hoofd weer op het kussen rusten; „maar Hij is ook heilig! Maren,” vervolgde hij, „je begrijpt me niet, neen, je begrijpt er niets van.”

Ole zweeg, en lag onbewegelijk naar den zolder te staren. Van tijd tot tijd trok een smartelijke trek over zijn gelaat

en weende hij half luid. Eensklaps richtte hij zich op en riep uit: „Maren!”

„Ja, Ole, wat is er?”

„Ga den dominee halen, Maren.”

„Ik ga al,” riep zij, en vertrok.

Kort daarop zat de predikant aan het hoofdeinde van Ole's bed.

„Wel, Ole, hoe ver zijn we gekomen?”

„Dominee,” sprak de oude man, terwijl hij de hand vatte van zijn ziele-vriend, „ik lijd schipbreuk.”

„Dan is nu het oogenblik gekomen, dat je op het reddings-toestel moet plaats nemen.”

„Ik kan het niet, dominee, ik weet niet, waaraan ik mij moet vastgrijpen, alles is me ontvallen, *alles*.”

„Dat gaat zoo goed, Ole! We moeten eerst ontdaan worden van alles wat van onszelf is. Want we moeten alléén steunen op het heerlijke verlossingswerk van onzen Zalig-maker Jezus Christus. Hij is de Rots voor tijd en eeuwigheid, in dit leven en in den dood. Luister naar de boodschap des heils en van de vergeving der zonden, dan zal de Heiland je aannemen, en met Hem zal geluk en vrede je deel zijn.”

„Als ik maar kon, o, als ik dat maar kon!” zuchtte de oude man bezwaard.

„Mijn beste Ole,” zei de predikant hartelijk, „ik stel nog eenmaal het reddingstoestel binnen je bereik. Voor al je zonden, Ole, stortte Jezus Zijn bloed, Hij heeft *alles* voor je volbracht. Je hebt aan dit verlossingswerk niets toe te brengen, en kunt er ook niets aan toevoegen. Alles hangt er alleen van af, of jij je tot den Heiland wenden wilt en je door Hem wilt laten verzoenen met God. In dat geval zal er tusschen God en jou niets meer bestaan. Ole, wil je gaan?”

Ole antwoordde niet, maar de tranen, die één voor één langs zijn rimpelige wangen vloeiden, drukten beter dan woorden het vurig verlangen uit, dat in zijn hart leefde.

De predikant bleef nog eenigen tijd bij het bed van Ole zitten en sprak over den weg, die leidt naar het eeuwige leven, en die ons den vrede brengt; den weg, die ons geopend werd door het bloed van Christus; dien nieuwen en levenden weg

Daarop knielde de predikant neer met de woorden: „Wil-
len wij nog samen bidden, voor wij afscheid nemen, Ole?”

En de predikant bad. Kort, maar van ganscher harte. Hij bad voor den ouden man, en vroeg aan God, hem voor te lichten met het licht van Zijn Heiligen Geest, opdat Ole zien zou, hoe de genadige hand van zijn Heiland naar hem uitgestrekt was, en hij deze hand slechts aan te grijpen had. Daarop vertrok de predikant, met de belofte, den volgenden dag terug te komen.

Maar vóór het aanbreken van den dag moest de dokter haastig geroepen worden. Toen deze den zieke zag, schudde hij het hoofd. De vergiftiging was zóóveel verder gegaan, dat er niet de minste hoop overbleef, dat Ole's leven nog gered worden kon.

„Ga ik sterven?” vroeg de grijsaard op vasten en beslisten toon, toen de dokter hem den pols voelde.

„Laten we nog hoop hebben....”

„Maar ik sta er op, te weten, hoe het met mij gesteld is,” riep Ole uit, en greep de hand van den dokter, „zeg mij de waarheid.”

„Welnu dan,” hernam deze, „ik kan niets meer voor je doen.”

„Dank u,” zei Ole zachtjes en draaide zich naar den muur. Ole had reeds den geheelen nacht door gebeden, maar van dit oogenblik af werd zijn gebed een dringende smeekbede, een roepen om hulp. Ole moest nu verhoord worden, meende hij, hij had geen tijd meer te verliezen. En Ole werd verhoord. Hij doorleefde het heerlijke oogenblik, dat met geen pen te beschrijven is, en dat alleen verstaan kan worden door de ziel, die door de genade des Heeren hetzelfde ervaren heeft. Ole nam den Heere Jezus aan als zijn Heiland, Die voor zijn zonden geboet had; en van dat oogenblik af was Ole voor eeuwig met zijn Verlosser verbonden. Maar het was ook hoog tijd, het schip zonk reeds....

Ach, dat zoo velen wachten tot dit laatste oogenblik! Jaren en jaren strekt de Heiland de hand tot redding uit, maar men wacht,.... tot het bijna te laat is. Gelukkig, dat God een God vol liefde is, en dat de Heiland ook in de laatste ure nog de smeekbede van een zondaar verhooren wil. Maar missen dezulken dan niet de gelegenheid, om in dit leven den vrede Gods te smaken en tot anderen te getuigen van hetgeen zij in Jezus vonden? En bovendien..... is het niet dikwijls zóó, dat het levensschip zoo maar

opeens zinkt, zonder gelegenheid te hebben nog de redding, die in Christus is, aan te grijpen?....

Op het allerlaatste oogenblik kwam 'de predikant binnen. Toen deze den drempel overstapte, keerde Ole het gelaat naar hem toe en zei met zwakke stem: „Nu ben ik er.... ik heb plaats genomen op het reddingstoestel!”

En de predikant kon het zien: *Ole was gered*. Hij had het niet behoeven te zeggen. Een weerschijn van de hemelsche heerlijkheid straalde af van zijn gelaat.

„God zij geloofd, Ole,” riep de predikant; „je bent geland en weldra op de veilige kust; het Goddelijk reddingstoestel stelt nooit teleur! Als men het maar aangrijpt!”

„Ja, God zij geloofd!” zei Ole met zwakke stem. „Het is alles genade.”

Toen zweeg hij eenige oogenblikken.

Opeens echter trachtte hij zich op te richten en zei:

„Ik zie ze!” En toen met een zonderlingen blik naar omhoog wijzend, zei hij nogmaals: „Ik zie ze!” En even later: „.... De engelen.... daar, ziet ge ze niet.... zij trekken mij.... zij heffen mij op.... over de branding heen.... naar omhoog!”

En zoo bereikte de oude visscher de hemelsche kust, dwars door de groote branding heen.

UITGAVE
J. N. VOORHOEVE,
's GRAVENHAGE.